

Nr 13.

Av herr Ström, om ökat anslag till understöd åt inhemska skönlitterära författare.

I förhållande till de understöd som övriga nordiska länder lämna den inhemska litteraturen och dess utövare äro de svenska understöden låga och vittna icke gott om de svenska statsmakternas uppskattning av skönlitteraturen. Särskilt äro understöden åt utmärkta författare obetydliga. År 1938 utgjorde anslaget till dessa 30 000 kr. och är nu 40 000 kr. Men samtidigt har anslaget å 6 050 kr. till svenska akademien för liknande ändamål indragits. Summan av statsanslag till vittra författare är sålunda i år blott obetydligt högre än före kriget, ehuru penningvärdet sjunkit med närmare 50 procent. Statens tjänstemän och många andra ha erhållit kom-pensation för dyrtiden. Författarnas understöd har icke ökats i proportion till dyrtiden. Samtidigt som författarna utelämnats eller bortglömts av statsmakterna har ingen rättelse skett i den oerhörda börda som åvilar författarna genom att de icke kompenseras för den organiserade gratisutlåning av deras verk, som sker genom de allmänna biblioteken och enskilda bokbarerna. På detta sätt undgår den bokälskande delen av allmänheten att själv köpa sina böcker och befrias från varje bidrag till arbetaren-författaren för hans arbetsprodukt. Ett enda exemplar av en bok, som in-köpes av ett bibliotek eller en bokbar, kan lånas och gratis läsas av 200—300 boklånare. Läger man härtill att författarhonoraren i Sverige äro små och upplagorna utom i fråga om ett tiotal bestsellers likaledes små, beroende på språkområdets begränsning, blir det ekonomiska läget för de svenska författarna ytterst prekärt. Ca 80 procent av de svenska författarna ha att dragas med stora ekonomiska svårigheter, som inverka högst men-ligt på deras produktionsförmåga och hindra dem att dels företaga erforderliga studieresor, dels avsätta något för ålderdomen, som för författarna i regel är mycket bekymmersam.

Slutligen ha den skärpta beskattningen av litterära stiftelser och de stigande skatterna i allmänhet ytterligare försvårat författarnas ställning.

Inför de sig hopande svårigheterna för Sveriges författare har Sveriges författarförening hos Kungl. Maj:t anhållit om en höjning av det nu utgående anslaget till författare av utmärkt förtjänst från 40 000 kr. till 75 000 kr. Genom en dylik höjning skulle dels de nu utgående små beloppen till resp. författare kunna höjas, dels ytterligare ett antal förtjänta författare beredas understöd i sin förtjänstfulla kulturella gärning.

Kungl. Maj:t har avslagit författareföreningens rimliga hemställan. Motivet synes vara, att rikets ekonomi äventyras om Sveriges författare erhålla ett ökat stöd från det allmännas sida. Då rikets ekonomi icke äventyras genom mycket betydande nya anslag på andra områden, torde ett mycket ringa ökat belopp till fromma för den svenska litteraturen icke kunna kullkasta regeringens budget.

Med åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta höja anslaget »Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst» (8 huvudtiteln s. 539: M 4) från 40 000 kr. till 75 000 kr.

Stockholm den 16 januari 1946.

Fredrik Ström.
